ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 10 Δεκεμβρίου 1911 ΑΡΙΘ. 50.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗι ΕΝΔΕΚΑΤΗι

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

(ΙΔ΄. 16—24)

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἀπήγγειλε τῷ Κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Ἐὰν κανεὶς ἐξ ἡμῶν προσεκάλει φίλους του, διὰ νὰ παραθέσῃ εἰς αὐτοὺς δεῖπνον, καὶ οἱ φίλοι ἐδέχοντο τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐδήλωνον ὅτι θὰ μετέβαινον, καὶ ὁ προσκαλῶν ἔκαμνεν ὅλας τὰς ἀναγκαίας διὰ τὸ δεῖπνον προετοιμασίας, καὶ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου οἱ προσκεκλημένοι ἠρνοῦντο διὰ διαφόρους παραμικρὰς προφάσεις νὰ μεταβοῦν, ἀθετοῦντες τὴν ὑπόσχεσίν των, περιφρονοῦντες τὴν γενομένην πρόσκλησιν, τί θὰ ἔλεγε καὶ πῶς θὰ ἐχαρακτήριζε τὴν διαγωγήν των ταύτην; Ἐὰν τοὺς ἐχαρακτήριζεν ὡς ἀστάτους, ἐὰν τοὺς ὠνόμαζεν ἀχαρίστους, ἐὰν ἐπὶ τέλους τοὺς ἀπεκάλει ἀνοήτους, δὲν θὰ εἶχε πληρέστατον δίκαιον; Βεβαίως· διότι πῶς ἄλλως ἠμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ εἷς ἄνθρωπος, παρὰ ὡς ἄστατος, ὅταν ὑποσχεθῇ νὰ ἐκτελέσῃ κἄτι τι καὶ ἔπειτα ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου ἀθετεῖ τὴν ὑπόσχεσίν του; Ἂς μὴ ἀπεδέχοντο τοὐλάχιστον τὴν πρόσκλησιν! Πῶς ἄλλως εἶνε δίκαιον νὰ ὀνομασθῇ τις παρὰ ἀχάριστος, ὅταν δὲν ἀναγνωρίζῃ τὴν χάριν, τὴν τιμήν, τὴν ὁποίαν τοῦ κάμνει ὁ ἄλλος, ἀλλὰ τὴν καταφρονεῖ; Πῶς ἄλλως ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἐπὶ τέλους εἷς ἄνθρωπος παρὰ ἀνόητος, ὅταν δὲν λαμβάνῃ κἄτι τι καλόν, ὡς εἶνε ἓν τιμητικὸν δεῖπνον, τὸ ὁποῖον αὐτοπροαιρέτως τοῦ δίδει ὁ ἄλλος; Ἄστατοι λοιπόν, ἀχάριστοι καὶ ἀνόητοι οἱ ἀρνηθέντες νὰ λάβουν μέρος εἰς τὸ δεῖπνον τῆς σημερινῆς παραβολῆς!

Ἀλλὰ καὶ δι᾿ ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οἱ ὁποῖοι εἴμεθα φίλοι τοῦ Κυρίου (Ἰωάν. ΙΕ΄. 14), ὁ ἅγιος Θεὸς ἔχει προετοιμάσει μέγα δεῖπνον, τὴν οὐράνιον βασιλείαν του· καὶ ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν ἐκάλεσε καὶ καλεῖ καθ᾿ ἑκάστην διὰ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, διὰ τῶν διδασκάλων καὶ λειτουργῶν τῆς ἁγίας του Ἐκκλησίας· καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα ἐκάμαμεν τὴν δήλωσιν ὅτι δεχόμεθα τὴν θείαν πρόσκλησιν, ἀποταξάμενοι τῷ Σατανᾷ καὶ συνταξάμενοι τῷ Χριστῷ· καὶ ἡμεῖς διαφόρους προφάσεις καὶ αἰτίας προβάλλοντες, ἀθετοῦμεν τὴν εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν, περιφρονοῦμεν τὴν θείαν πρόσκλησιν καὶ ἀρνούμεθα νὰ μετάσχωμεν τοῦ θείου δείπνου, δὲν θέλομεν νὰ γείνωμεν μέτοχοι τῆς οὐρανίου βασιλείας. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας μὲ τοὺς προσκεκλημένους τῆς παραβολῆς τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν εἴμεθα ἄξιοι τοῦ αὐτοῦ τίτλου, τῆς αὐτῆς ὀνομασίας, τοῦ αὐτοῦ χαρακτηρισμοῦ. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν εἴμεθα ἄστατοι, ἀχάριστοι καὶ ἀνόητοι, δι᾿ οὓς λόγους καὶ οἱ προσκεκλημένοι τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ὁ φιλάνθρωπος καὶ φιλεύσπλαγχνος Θεὸς μᾶς προσκαλεῖ εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν, ἡ ὁποία εἶνε ὁ ἀληθὴς καὶ οὐράνιος ἡμῶν προορισμός· μᾶς προσκαλεῖ εἰς τὸ μυστικὸν καὶ ἀθάνατον δεῖπνον, τὸ ὁποῖον εἶνε παρατεθειμένον ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης, διὰ νὰ μετάσχωμεν αὐτοῦ καὶ γείνωμεν τοιουτοτρόπως υἱοὶ καὶ κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· μᾶς προσκαλεῖ εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ ἑνωθῶμεν μετ᾿ αὐτοῦ καὶ γείνωμεν μέτοχοι τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων «ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» (1. Κορ. Β΄. 9). Καὶ ὅμως παρακούομεν εἰς τὴν θείαν ταύτην πρόσκλησιν. Καὶ ὅμως περιφρονοῦμεν τὰ οὐράνια ἐκεῖνα ἀγαθὰ καὶ θυσιάζομεν αὐτὰ εἰς τὴν προ-

σήλωσιν ἡμῶν εἰς τὰ γήϊνα. Καὶ ὅμως δεικνύομεν ἀδιαφορίαν ἀσυγχώρητον διὰ τόσῳ ἐνδιαφέρον καὶ σπουδαῖον ζήτημα. Καὶ ἀπομακρυνόμεθα μὲν τῆς ἱερᾶς κοινωνίας, καὶ ἀποφεύγομεν μὲν νὰ ἑνωθῶμεν δι' αὐτῆς μετὰ τοῦ Κυρίου ἐπὶ διαφόροις ἀβασίμοις αἰτίαις καὶ προφάσεσιν, ἀπομακρυνόμεθα ὅμως συγχρόνως καὶ τῆς οὐρανίου βασιλείας, χωριζόμεθα ὅμως συγχρόνως καὶ τῆς ἀληθινῆς εὐτυχίας καὶ μακαριότητος!

Καὶ ποίας αἰτίας προβάλλομεν, καὶ ποίας προφάσεις εὑρίσκομεν διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἡμῶν ταύτην, τὴν ἐγκληματικὴν ἀπομάκρυνσιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς κοινωνίας, ἀπὸ τοῦ θείου τούτου δείπνου, εἰς τὸ ὁποῖον εἴμεθα κεκλημένοι; Ἐγὼ -λέγει ὁ εἷς, καὶ οὗτος εἶνε ὁ ὑποκριτὴς- ἀναγνωρίζω τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ἱεροῦ τούτου Μυστηρίου, ἀλλὰ συλλογίζομαι καὶ τὴν ἱερότητά του ἀφ' ἑνός, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μου ἀφ' ἑτέρου, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ φόβου, ἐκ σεβασμοῦ, ἐξ εὐλαβείας ἀπέχω. Ἐγὼ -λέγει ὁ ἄλλος, καὶ οὗτος εἶνε ὁ ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὴν ἱερὰν θρησκείαν καὶ τὰς διατάξεις της- φρονῶ ὅτι ἡ ἱερὰ κοινωνία εἶνε τύπος, ὁ ὁποῖος καὶ ἂν δὲν ἐκπληρωθῇ, δὲν βλάπτει· ἀρκεῖ νὰ εἶμαι καλὸς Χριστιανός, νὰ μὴ ἀδικῶ κανένα. Ἐγὼ—λέγει ὁ τρίτος, καὶ οὗτος εἶνε ὁ λησμονῶν τελείως ὅτι ἔχει πνευματικὴν ψυχὴν καὶ προσκεκολλημένος ὡς βδέλλα εἰς τὴν ὕλην, ὁ ὑλόφρων, ὁ ὑλιστὴς—θέλω νὰ προσέλθω εἰς τὴν ἱερὰν κοινωνίαν, ἀλλὰ αἱ πολλαί μου ἀσχολίαι, αἱ ὑποχρεώσεις μου εἶνε τόσῳ πολλαί, ὥστε δὲν μοῦ ἀφίνουν τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν πρὸς τοῦτο! Καὶ ἄλλοι ἄλλα. Καὶ ἠμποροῦμεν νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸν πρῶτον ὅτι, ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ εἶνε ἄπειρος καὶ μᾶς ἔδειξε τὸ μέσον, καὶ ἵδρυσε τὸ πνευματικὸν λουτρόν, τὴν ἱερὰν Μετάνοιαν καὶ Ἐξομολόγησιν, ἡ ὁποία καθαίρει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, ὅσῳ μεγάλη καὶ ἂν εἶνε, ὅσῳ πολυπληθὴς καὶ πολυσύνθετος, ἐὰν εἶνε, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ εἰλικρινὴς θέλησις ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ ὅτι ἠμπορεῖ καὶ οὗτος λουόμενος εἰς τὸ πνευματικὸν τοῦτο λουτρὸν νὰ καθαρισθῇ καὶ νὰ προσέλθῃ ἐπαξίως τῆς ἱερότητος τοῦ Μυστηρίου, καθαρὸς καὶ ἀμόλυντος ἀπὸ παντὸς ψυχικοῦ ῥύπου, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ τὴν ἀγαθὴν θέλησιν. Καὶ δυνάμεθα ν' ἀντιτάξωμεν εἰς τὸν δεύτερον ὅτι ἡ ἱερὰ κοινωνία μακρὰν τοῦ νὰ εἶνε τύπος, τοὐναντίον εἶνε οὐσιαστικωτάτη οὐσία, διότι εἶνε ἡ βάσις τῶν ἱερῶν Μυστηρίων τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας, διότι εἶνε τὸ κέντρον καὶ ὁ πυρὴν αὐτῶν, διότι δι' αὐτοῦ ἑνοῦται ὁ ἄνθρωπος μετὰ τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ τύπος ἐὰν ἦτο, πάλιν ἦτο σεβαστός, ἱερὸς καὶ ἑπομένως εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν φυλάττῃ, ἀφοῦ τὸν διατάσσει ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία· δὲν εἶνε λοιπὸν ἀβλαβής, δὲν εἶνε ἀδιάφορος ἡ παράλειψις τῆς ἱερᾶς ταύτης ὑποχρεώσεως. Καὶ ἠμποροῦμεν νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν τρίτον: ἠμποροῦν νὰ ἐπιτύχουν αἱ ἐπιχειρήσεις του, νὰ εὐφορήσουν τὰ ὑποστατικά του, νὰ στεφθῶσιν ὑπὸ ἐπιτυχίας τὰ ἔργα του, ἄνευ τῆς θείας χάριτος, τὴν ὁποίαν μόνον διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων λαμβάνει; Καὶ ἐὰν κατὰ θείαν παραχώρησιν κατευοδοῦνται τὰ ὑλικά του ἔργα, καὶ ἀποκτᾷ ἄφθονα ἐπίγεια ἀγαθά, εἰς τί θὰ τὸν ὠφελήσουν, ὅταν νεκρωθῇ ἡ ψυχή του διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τῆς ἱερᾶς κοινωνίας; «τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; (Ματθ. ΙϚ΄. 26). «Ἄφρον -θὰ εἴπῃ καὶ εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς- ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου

ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται;» (Λουκ. ΙΒ΄. 20). Καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν εἰς ὅλους ὅτι δύνανται νὰ ἐξαπατήσουν τοὺς πεπερασμένους ἀνθρώπους τοιαῦτα προφασιζόμενοι, ὄχι ὅμως καὶ τὸν ἄπειρον καὶ παντογνώστην Θεόν· «Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται» (Γαλ. ϛ΄. 7).

Καὶ ἀντὶ ὅλων τούτων λέγομεν ὅτι ἡ ἱερὰ κοινωνία ἐπιβάλλεται εἰς ὅλους πρὸς τὸ συμφέρον των, καὶ ὁ ἀμελῶν τὴν ἱερὰν ταύτην ὑποχρέωσιν βλάπτεται ὑπερβολικά. Ἡ ἱερὰ κοινωνία εἶνε διὰ τὴν ψυχὴν ὅ,τι εἶνε ἡ τροφὴ διὰ τὸ σῶμα. Ἀφαιρέσατε τὴν τροφὴν ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ θὰ νεκρωθῇ. Ἀπομακρύνατε τὴν ἱερὰν κοινωνίαν ἀπὸ τῆς ψυχῆς καὶ θὰ νεκρωθῇ, θὰ γείνῃ ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ της. Ἐνῷ τοὐναντίον ἑνουμένη διὰ τῆς ἱερᾶς κοινωνίας μετὰ τοῦ Κυρίου ἀποκτᾷ τὴν ἄπειρον δύναμιν αὐτοῦ καὶ ἐκτελεῖ τὸν προορισμόν της. Τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἀποκαθαίρει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, φωτίζει τὴν διάνοιαν ἡμῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ περιπλέκεται ποτὲ εἰς γηΐνας σκέψεις, ἀποκαθαίρει τὴν καρδίαν ἡμῶν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ἐπιθυμῇ πράγματα οὐράνια. Τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου, τὸ ὁποῖον λαμβάνομεν ἐν τῇ ἱερᾷ κοινωνίᾳ, εἶνε ἡ θρεπτικωτέρα, ἡ τονωτικωτέρα τροφὴ τῆς ψυχῆς μας. Ἄνευ προφάσεων λοιπόν, ἄνευ ματαίων δικαιολογιῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς πρεπούσης προετοιμασίας ἂς προσερχώμεθα, καθ' ἣν ἔχομεν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, εἰς τὴν ἱερὰν κοινωνίαν καὶ ἂς ἔχωμεν πλήρη τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ Θεὸς ἔσται μεθ' ἡμῶν· καὶ ἐὰν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ε΄.

«Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου».

Κατεδείξαμεν εἰς τὰς προηγουμένας ὁμιλίας, ὅτι τὰ τέκνα ἔχουσι καθῆκον ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον νὰ τιμῶσι, νὰ σέβωνται καὶ ἀγαπῶσι τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς, νὰ ὑποτάσσωνται καὶ ὑπακούωσιν εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ συντρέχωσι καὶ βοηθῶσιν αὐτοὺς πρὸ πάντων κατὰ τὸ γῆρας αὐτῶν. Καιρὸς ἤδη ἵνα καταδείξωμεν καὶ τὸ ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον ἐπίσης καθῆκον τὸ ὁποῖον ἔχουσιν οἱ γονεῖς πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν. Τὰ πρὸς τὰ τέκνα πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ πολλάκις περίπλοκα καθήκοντα τῶν γονέων δύνανται νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς μίαν λέξιν, τὴν ***ἀνατροφήν***. Λοιπὸν τὸ καθῆκον τῶν γονέων εἶναι νὰ ***ἀνατρέφωσι*** τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα. Ἐπειδὴ

δὲ τὸ τέκνον σύγκειται ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς καὶ ἡ ἀνατροφὴ δέον ἐστι νὰ περιστρέφηται περὶ τὰ δύο ταῦτα, εἰς τὴν σωματικήν, οὕτως εἰπεῖν, ἀνατροφὴν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνατροφήν. Περὶ τῆς διπλῆς ταύτης ἀνατροφῆς ἔσται ἡμῖν ὁ λόγος κατὰ τὰς ἑπομένας ὁμιλίας.

Τὸ μεριμνᾷν περὶ τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν τῶν τέκνων· τ. ε. τὸ διαφυλάττειν καὶ διασώζειν τὴν ὑγιείαν καὶ ζωὴν τῶν τέκνων, τὸ τρέφειν, τὸ ἐνδύειν, καὶ ἔπειτα, ὅταν ἐπιστῇ ὁ κατάλληλος χρόνος, τὸ διδάσκειν αὐτὰ τέχνην τινὰ ἢ ἐπιστήμην, τὸ ἀποκαθιστᾷν αὐτὰ ἔν τινι ἐργασίᾳ ἢ ἐπαγγέλματι, ἐξ οὗ νὰ προσπορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἰδού, εἰς τὶ συνίσταται ἡ σωματικὴ τῶν τέκνων ἀνατροφή. Ἀλλ᾽ ἐκπληροῦσι τὸ καθῆκον τοῖτο πάντες οἱ γονεῖς ;

Ὑπάρχουσιν ἀτυχῶς γονεῖς, ὑπάρχουσι πατέρες καὶ μητέρες, οἵτινες πρὸ τοῦ ἑαυτῶν γάμου λησμονοῦντες ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ἐγίνοντο γονεῖς, διάγουσι βίον διεφθαρμένον, βίον ἀκόλαστον, τοῦ ὁποίου καρπὸς εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσθένειαι ἀκατονόμαστοι. Οἱ τοιοῦτοι γονεῖς χορηγοῦσιν εἰς τὴν κοινωνίαν τέκνα ἀσθενικὰ ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῶν ! Ὑπάρχουσι πάλιν ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι οἰστρηλατούμενοι ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς αἱμομιξίας, συνάπτουσι γάμους αἱμομικτικούς. Καὶ οἱ αἱμομῖκται οὗτοι γονεῖς φέρουσιν εἰς τὸν κόσμον τέκνα καχεκτικά, τέκνα μὲ κατεστραμμένην τὴν ὑγιείαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεως αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι γονεῖς εἶναι παραβάται τῆς πέμπτης τοῦ Θεοῦ ἐντολῆς, οὐχὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι παραμελοῦσι τὴν ὑγιείαν τῶν ἑαυτῶν τέκνων, ἀλλ᾽ ὅπερ χειρότερον, διότι δημιουργοῦσιν ὑπάρξεις δυστυχεῖς, διότι φέρουσιν εἰς τὸν κόσμον τέκνα ἀνάπηρα, τέκνα καταδικασμένα εἰς βίον ἀβίωτον ἐπὶ τῆς γῆς.

Παραβαίνουσιν ἐπίσης τὴν πέμπτην τοῦ Θεοῦ ἐντολὴν καὶ αἱ μητέρες ἐκεῖναι ὅσαι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἑαυτῶν ἐγκυμοσύνης οὐδόλως προσέχουσιν ἑαυταῖς, ἀλλ᾽ ἐπιδίδονται εἰς ἐργασίας ἐπιμόχθους, ἢ σηκώνουσιν ἀντικείμενα βαρύτατα, ἢ ἐπιχειροῦσιν ἐκδρομὰς μακρὰς καὶ ἐπιπόνους ἢ διέρχονται ὁλοκλήρους νύκτας εἰς διασκεδάσεις καὶ χορούς, ἢ περισφίγγουσι τὸ ἑαυτῶν σῶμα διὰ στενῶν φορεμάτων καὶ διὰ τῶν σιδηρῶν κλοιῶν τοῦ λεγομένου συρμοῦ ἢ ἀφήνουσιν ἑαυτὰς νὰ παραφέρῃ ἡ ὀργή, ἢ νὰ καταβάλλῃ ἡ λύπη καὶ ἡ ἀπελπισία καὶ οὕτως ἀκουσίως γίνονται παραίτιοι τοῦ θανάτου τοῦ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῶν ἐμβρύου.

Παραβαίνουσιν ἐπίσης τὴν πέμπτην τοῦ Θεοῦ ἐντολὴν καὶ αἱ μητέρες ἐκεῖναι, ὅσαι χωρὶς ἀνάγκην, ἐν ᾧ εὐεκτοῦσι κατὰ τὸ σῶμα δὲν γαλακτοτροφοῦσι τὰ ἴδια τέκνα, ἀλλὰ παραδίδουσι ταῦτα εἰς τροφούς. Διατί αἱ μητέρες αὗται ἀνέχονται νὰ γίνωνται μητέρες κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον καὶ οὐχὶ ἐξ ὁλοκλήρου ;

Παραβαίνουσιν ἐπίσης τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, ὅσοι ἀφήνουσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα ἄνευ ἐπιβλέψεως καὶ ἐπιτηρήσεως καὶ γίνονται ἑπομένως παραίτιοι νὰ εὑρίσκωσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα σκληρὸν πολλάκις θάνατον ἐντὸς ὕδατος ἢ πυρὸς ἢ δι᾽ ἄλλου τυχαίου συμ-

βεβηκότος. Πόσα τέκνα δὲν ἀποθνήσκουσι καθ' ἑκάστην ἐξ ἀμελείας τῶν γονέων! Πόσα τέκνα δὲν εὑρίσκουσιν οἰκτρὸν θάνατον ἐν αὐτῇ τῇ ἀγκάλῃ τῆς μητρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν γονέων, διότι ἡ μήτηρ ἐξ ἀπροσεξίας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου κατεπλάκωσε ταῦτα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δείκνυται, ὅτι οἱ γονεῖς ὀφείλουσι πρὸ τοῦ γάμου μὲν αὐτῶν νὰ διάγωσι βίον σώφρονα, ὅπως ὦσιν ἱκανοὶ νὰ φέρωσιν εἰς τὸν κόσμον τέκνα ἀρτιμελῆ καὶ εὐεκτοῦντα, κατὰ τὸν χρόνον δὲ, καθ' ὃν τὰ τέκνα αὐτῶν εὑρίσκονται ἐν καταστάσει ἐμβρύου ἢ βρέφους πολλὴν νὰ καταβάλλωσι προσοχὴν διὰ τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ὅσον δὲ προχωροῦσι τὰ τέκνα εἰς τὴν ἡλικίαν τόσον μεγαλυτέρα πρέπει νὰ ἦναι καὶ ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ φροντὶς τῶν γονέων εἰς τὸ νὰ τρέφωσι καὶ ἐνδύωσιν αὐτὰ καὶ μετὰ προσοχῆς ἀγρύπνου νὰ διαφυλάττωσι καὶ διασώζωσι τὴν ὑγείαν καὶ ζωὴν τούτων. Γονεῖς ἐγκαταλείποντες τὰ ἴδια τέκνα ἄνευ τροφῆς καὶ ἐνδύματος καὶ προστασίας, εἶναι καὶ τῶν θηρίων θηριωδέστεροι λέγει ὁ Μ. Βασίλειος. Μιμήθητε λέγει πρὸς τοὺς γονεῖς ὁ αὐτὸς Πατήρ, τὸ πρόβατον, τὸ ὁποῖον γινώσκει τὸ ἴδιον ἀρνίον καὶ τρέφει καὶ περιθάλπει καὶ προστατεύει αὐτό. Τὸ ἔγκλημα τοῦ ἐγκαταλείπειν τὰ τέκνα ἀπροστάτευτα καὶ ἄνευ τροφῆς κατεκεραύνωσαν αἱ Ἱεραὶ Σύνοδοι διὰ τοῦ ἀναθέματος! *«εἴ τις καταλιμπάνοι τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, καὶ μὴ τεκνοτροφοῖ . . . ἀνάθεμα ἔστω»*. Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει· *«εἴ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα » τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων»*. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τέλος ἐρωτᾷ: *«Τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄν- » θρωπος, ὃς ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; » καὶ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;»*

Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦσι ταῦτα μόνα. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν, ὅταν ἐπιστῇ ὁ κατάλληλος καιρός, νὰ διδάσκωσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα τέχνην τινὰ ἢ νὰ ἀποκαθιστῶσιν αὐτὰ ἔν τινι ἐργασίᾳ, ἐξ ὧν νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἤτοι, ἄλλαις λέξεσι, νὰ προνοῶσι περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν. Τὸ καθῆκον τοῦτο οὐδέποτε πρέπει νὰ παραμελῶσιν οἱ γονεῖς. Ἀκούσατε τί λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος· *«οὐκ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυ- » ρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις»*. Ἡ λέξις ***θησαυρίζειν*** εἰς εἴκοσιν ἄλλα χωρία λαμβάνεται ἐπὶ κακῆς σημασίας καὶ δηλοῖ τὴν φιλαργυρίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀποτρέπει τοὺς Χριστιανοὺς ὁ Ἀπόστολος λέγων· *«οἱ » βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυ- » μίας πολλάς, ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους » εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν»*. Ἐνταῦθα ὅμως ἔχει καλὴν σημασίαν ἡ λέξις θησαυρίζειν καὶ δηλοῖ τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχουσιν οἱ γονεῖς· ὅπως διὰ λελογισμένης καὶ μεμετρημένης οἰκονομίας, διὰ τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῆς οἰκογενειακῆς περιουσίας, διὰ τῆς ἐντίμου ἐργασίας αὐτῶν νὰ προικίζωσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα μὲ ἐπιστήμην τινὰ ἢ τέχνην ἢ ἐπάγγελμα δι' ὧν νὰ δυνηθῶσιν ἡμέραν τινὰ τὰ τέκνα νὰ καταλάβωσι περίβλεπτον θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ νὰ πορίζωνται ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Καὶ ὅμως πόσοι γονεῖς παραμελοῦσιν ὅλως τὸ καθῆκον τοῦτο! πόσοι δ' ἄλλοι ἐκπληροῦσι τοῦτο ἀτελῶς! Ἐξηγούμεθα·

Ἄλλοι μὲν τῶν γονέων εἶναι ἄσωτοι. Καλῶ δὲ ἀσώτους ἐκείνους, ὅσοι παραμελοῦσι τὰς ἑαυτῶν ὑποθέσεις, αἵτινες διὰ τοῦτο βαίνουσιν ἀπὸ κακοῦ εἰς χειρότερον. Ἐκείνους, ὅσοι παρὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς φρονήσεως ἀναλαμβάνουσι ῥιψοκινδύνους ἐπιχειρήσεις, αἵ ὁποῖαι ὁδηγοῦσιν ἀσφαλῶς εἰς τὴν καταστροφήν. Ἐκείνους, ὅσοι διὰ νὰ φαίνωνται μεγάλοι ἐν τῇ κοινωνίᾳ, δαπανῶσι πλείονα τῶν ὅσων κερδίζουσι, συνομολογοῦσι χρέη, δεσμεύουσι τὸ μέλλον, καὶ ἀπὸ φαινομένην εὐπορίαν περιπίπτουσιν εἰς πραγματικὴν ἔνδειαν. Τέλος ἀσώτους ἀποκαλῶ τοὺς πατέρας ἐκείνους τοὺς ἐγωϊστάς, τοὺς ἐκφύλους, τοὺς κτηνωδεστέρους καὶ αὐτῶν τῶν ζῴων, οἵ ὁποῖοι κάθε Κυριακὴν καὶ ἑορτήν, ἢ καὶ ἐργάσιμον ἀκόμη ἡμέραν ἐξοδεύουσι μέχρι τοῦ τελευταίου ὀβολοῦ ὁλόκληρον τὸ κέρδος τῆς ἑβδομάδος εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, εἰς φαγοπότια, εἰς τὴν μέθην καὶ εἰς πᾶν εἶδος ἐκλύσεως. Πῶς θὰ δυνηθῶσιν οἱ τοιοῦτοι νὰ προικίσωσι τὸν ἑαυτῶν υἱὸν μὲ τέχνην τινὰ ἢ ἐπάγγελμα οἱονδήποτε, ἢ νὰ χορηγήσωσι προῖκα εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῶν, ἀφ' οὗ δὲν δύνανται οὔτε τεμάχιον ξηροῦ ἄρτου νὰ φέρωσιν εἰς τὸν λιμώττοντα οἶκον αὐτῶν;

Ἄλλοι τῶν γονέων εἶναι φιλάργυροι. Οὗτοι θησαυρίζουσι καθ' ἑκάστην ὅσον δύνανται πλειότερα. Θησαυρίζουσιν οὗτοι, φυλάττουσι δηλονότι τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ θησαυρίζουσιν, ἀλλὰ διὰ ποῖον; διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν; Οὐχί· θησαυρίζουσι δι' ἑαυτοὺς μόνους. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ καθ' ἑκάστην ἐπισωρευομένου πλούτου αὐτῶν οὐδὲ λεπτὸν ἐννοοῦσι νὰ δαπανήσωσιν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τῶν τέκνων αὐτῶν. Εἰς μάτην τὰ τέκνα αὐτῶν ἡλικιοῦνται καὶ φθάνουσιν εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐκλέξωσι στάδιόν τι οἱονδήποτε. Εἰς μάτην ὑποδεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ἀνάγκην ταύτην αὐτὰ ταῦτα τὰ τέκνα αὐτῶν. Εἰς μάτην συγγενεῖς καὶ φίλοι οἰκογενειακοὶ συνιστῶσι τὸ τοιοῦτον. Τὸ κακὸν παρατείνεται ἐπὶ μυρίαις προφάσεσι, τὰ δὲ τέκνα μένουσιν ἄνευ ἐπαγγέλματος καὶ ἐργασίας, καὶ παραδιδόμενα εἰς τὴν διαφθορὰν ἢ τὴν ἀπογοήτευσιν ἀπόλλυνται διὰ παντός.

Ἄλλοι πάλιν γονεῖς εἶναι φιλόδοξοι. Παθαίνουσιν ὅ,τι ἔπαθεν ἡ μήτηρ τῶν Ἀποστόλων Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, ἥτις προσελθοῦσα ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾐτήσατο ὅπως οἱ δύο οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς καθίσωσιν ὁ εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ ὁ ἕτερος ἐξ εὐωνύμων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. Ἐζήτησε δηλονότι νὰ ἀναδείξῃ αὐτοὺς ὁ Χριστὸς πρώτους συμβούλους καὶ ὑπουργοὺς αὐτοῦ. Ἡ μήτηρ αὕτη ἠγάπα τὰ τέκνα αὐτῆς ἐγωϊστικῶς. Ἤθελε νὰ ἔχῃ τὴν δόξαν, ὅτι εἶναι μήτηρ τῶν πρώτων τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ ὑπουργῶν! Οἱ ἐγωϊσταὶ οὗτοι γονεῖς παθαίνουσιν ὅ,τι ἔπαθε Ρωμαία τις μήτηρ, ἥτις ἠρώτησε τὸν χρησμὸν τί θὰ γείνῃ ὁ υἱὸς αὐτῆς. Ὁ χρησμὸς ἀπήντησε: Θὰ γείνῃ Αὐτοκράτωρ, ἀλλὰ θὰ θανατώσῃ σὲ τὴν μητέρα του. Ἔστω, εἶπεν αὐτή, ἂς γίνῃ Αὐτοκράτωρ καὶ ἂς

μὲ θανατώση. Οἱ ἐγωϊσταὶ οὗτοι γονεῖς φιλοδοξοῦσι νὰ ἴδωσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα ἐπιστήμονας, πολιτικοὺς μεγάλους, πλουσίους καὶ εἴ τι παρόμοιον. Τί δὲ ὡς ἐκ τούτου συμβαίνει; Ἐρημοῦνται καὶ οἶκοι καὶ κῶμαι καὶ ἐπαρχίαι ὁλόκληροι, διότι πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῶν γονέων τὰ τέκνα ἀπέρχονται πρὸς ἐπιδίωξιν τύχης. Οὕτω δὲ σωρηδὸν ἀπέρχονται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ χωρίων νεανίσκοι ἀνήλικοι καὶ ἄπειροι τῶν τοῦ κόσμου, συσσωρεύονται εἰς τὰς πόλεις, ἢ ἐκπατρίζονται καθ᾿ὁλοκληρίαν, καὶ περιάγουσι γῆν καὶ θάλασσαν καὶ αὐτοὺς τοὺς Ὠκεανοὺς ἀκόμη διαπλέουσι θηρεύοντες πλούτη, δόξαν μεγαλεῖα καὶ τὰ ὅμοια! Ποῖον δὲ τὸ τελικὸν κέρδος ὅλων τούτων τῶν περιπετειῶν καὶ κινδύνων; Ὅτι οἱ μὲν ἀθῶοι καὶ ἀπειρόκακοι νεανίαι ἀπόλλυνται κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, αἱ δὲ περιουσίαι τῶν γονέων στερούμεναι χειρῶν ἐργατικῶν καὶ μένουσαι χέρσοι καὶ ἀκαλλιέργητοι ἐπιβαρύνονται μὲ χρέη καὶ ἐπὶ τέλους περιέρχονται εἰς χεῖρας ξένας. Οἱ δὲ μεγαλεῖα καὶ πλούτη φιλοδοξήσαντες γονεῖς οἰκτρῶς καταστρέφουσι τὸν βίον. Ταῦτα δὲ πάντα τὰ δεινὰ οὐδέποτε θὰ ἐπήρχοντο, ἐὰν οἱ γονεῖς περιωρίζοντο εἰς τὸ νὰ διδάξωσι τὰ ἴδια τέκνα τὸ ἐπάγγελμα ἢ τὴν τέχνην, ἣν καὶ αὐτοὶ μετέρχονται, ἢ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὰ μόρφωσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν κοινωνικὴν θέσιν.

Τέλος, ὑπάρχουσι καὶ γονεῖς ἀνόητοι, οἵτινες δὲν ἀγαπῶσιν ἐξ ἴσου ὅλα τὰ τέκνα αὐτῶν, ἀλλ᾿ ἄλλα μὲν περιποιοῦνται καὶ ἀγαπῶσι περισσότερον, ἄλλα δὲ ὀλιγώτερον. Οἱ τοιοῦτοι ὅμως γονεῖς ἂς μάθωσι τὰ κατὰ τὸν Ἠσαῦ καὶ Ἰακώβ. Ὁ Ἠσαῦ ἠγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτου περισσότερον ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰακώβ. Ἀλλὰ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀπῆλθε τοῦ πατρικοῦ του οἴκου φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ θανάσιμον μῖσος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ὁ Ἰακὼβ ἠγάπα τὸν Ἰωσὴφ τρυφερώτερον τῶν ἄλλων τέκνων αὐτοῦ, ἀλλὰ τὴν προτίμησίν του ταύτην ἐπλήρωσε πολὺ ἀκριβά, διότι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἔχυνε πικρὰ δάκρυα. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν ἐξ ἴσου νὰ ἀγαπῶσιν ὅλα τὰ τέκνα αὐτῶν οὐδεμίαν ποιούμενοι τούτων διάκρισιν.

Λοιπόν, τὸ πρώτιστον καθῆκον πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν γονέων εἶναι πρὸ τοῦ γάμου μὲν αὐτῶν νὰ διάγωσι βίον σώφρονα, ὅπως δυνηθῶσι νὰ φέρωσιν εἰς τὸν κόσμον τέκνα ἀρτιμελῆ καὶ εὐεκτοῦντα, μετὰ δὲ τὸν γάμον αὐτῶν καὶ τὴν ἀπόκτησιν τέκνων, νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς σωματικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, φροντίζοντες διὰ τὴν ὑγιείαν καὶ σωματικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ εὐεξίαν, τρέφοντες, ἐνδύοντες καὶ ἐγκαίρως διδάσκοντες αὐτὰ τέχνην τινα ἢ ἐπιστήμην καὶ ἀποκαθιστῶντες ἔν τινι ἐργασίᾳ ἢ ἐπαγγέλματι, δι᾿ οὗ θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀναδειχθῶσιν ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πατρίδι πολῖται χρηστοὶ καὶ τίμιοι, ταυτοχρόνως δὲ καὶ Χριστιανοὶ ἀληθεῖς καὶ ζηλωταὶ τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως πρὸς δόξαν μὲν καὶ εὔκλειαν τῆς πατρίδος καὶ τοῦ Ἔθνους, πρὸς σωτηρίαν δὲ τῶν ψυχῶν καὶ γονέων καὶ τέκνων. Γένοιτο.